

تاک

سواد رسانه‌ای، نیاز کودکان امروز

آمنه ولی‌جانی*

● آموزش سواد رسانه‌ای به کودکان در دوران پیش از دبستان به معنی آموختن چگونگی تفکر و تحلیل اطلاعات و محتوایی است که کودکان از طریق تلویزیون، رادیو، اینترنت، مجلات، کتاب و امثال آن دریافت می‌کنند. در حقیقت سواد رسانه‌ای مانند علم تغذیه عمل می‌کند و مفید یا مضر بودن اطلاعات دریافتی و میزان مصرف مورد نیاز آن را برای رشد ذهنی و شناختی کودک مهیا می‌کند. نوع تفکر کودکان پیش از دبستان- یعنی تمایل به واقعی جلوه‌دادن تخیلات، پیوند عاطفی با شخصیت‌های ساختگی و سادگی روح آنها - آموزش مهارت سواد رسانه‌ای را پیچیده‌تر می‌کند. همین‌طور حجم بالای آگهی‌های تبلیغاتی، مطالب مربوط به افراد بزرگ‌سال که نامتناسب با سن کودکان است و این واقعیت که کودکان در این سن قادر به خواندن نیستند، آنها را نسبت به درک درست اطلاعاتی که از طریق رسانه‌ها ارائه می‌شود، سوءاستفاده‌های سایبری، سردرگمی و حتی ترس در هنگام هجوم اطلاعات نامتناسب با سن، آسیب‌پذیر می‌کند. اولین قدم آموزش به کودکان باید از سویی والدین انجام گیرد. والدین به کودکان کمک می‌کنند تا آنها درک درستی از مطالبی که در حال دیدن و شنیدن آن هستند، داشته باشند. والدین باید به آنها یاد دهند که فیلم، بازی، تصاویر، کلمات یا موسیقی توسط افرادی ساخته شده که ممکن است از ساختن توجیه هدف خاصی داشته باشند. این مورد در آگهی‌های بازرگانی کاربرد بیشتری دارد که تولیدکنندگان برای فروش محصولات خود از انواع جاذبه‌های بصری برای جذب مخاطب، مخصوصا کودکان استفاده می‌کنند تا بتوانند محصولاتشان را به فروش برسانند. تحقیقات نشان داده‌اند همراهی والدین در حین تماشا و استفاده از تلویزیون یا گوشی، تبلت، وضع قوانینی برای استفاده از آنها و گفت‌وگو با کودکان درباره محتوای برنامه به رشد تفکر نقادانه آنها کمک می‌کند و اثرات منفی رسانه‌ها را روی آنها کم‌نگرتر می‌کند. آموزش سواد رسانه‌ای به کودکان راه از خواندن کتاب گرفته تا تبلیغ تلویزیونی، آغاز کنید. برای انجام این کار از آنها بخواهید درباره چیزهایی که می‌بینند و می‌شنوند حرف بزنند، فکر کنند و توضیح دهند. به‌عنوان نمونه می‌توان از آنها سؤال‌های زیر را پرسید:

■ برنامه‌های تلویزیونی: این برنامه درباره چه؟ در این برنامه چی دیدی یا شنیدی که این‌طور فکر می‌کنی؟ شخصیت/ اسباب‌بازی/ شبی که در این برنامه دیدی از فاصله نزدیک نشان داده شد یا از فاصله دور؟ فکر می‌کنی چرا؟

■ برنامه‌های تبلیغاتی: به نظرت چطوری این تبلیغ می‌تونه نشون بده که این یکیک خوشمزه است؟

■ کتاب داستان: چه کسی داستان را تعریف می‌کنه؟ از کجا می‌دونی؟ این داستان چه حسی بهت میده؟ چه موضوعی در داستان وجود داره که باعث میشه چنین احساسی داشته باشی؟

■ فیلم سینمایی: توی این فیلم چه اتفاقی افتاد؟ نظر تو درباره‌اش چیه؟

■ بازی‌های آنلاین: وقتی روی موس کلیک می‌کنی چه اتفاقی می‌افته؟ وقتی کلیک می‌کنی چه صدایی می‌شنوی؟

■ سته‌بندی کالاها و اسباب‌بازی‌ها: چه عکسی روی جعبه است؟ داخل جعبه سفید است یا سیاه؟

✱ **پژوهشگر مؤسسه مطالعاتی تربیت‌مدرس**

تخته سفید

آموزش و پرورش در سالی که گذشت

در سالی که گذشت، آموزش و پرورش با فرازونشیب‌های بسیاری همراه بود؛ اما از فقدان بویایی و تحرک سطح ستادی آموزش و پرورش به دلیل فریه بودن این وزارتخانه و دغدغه‌های مدارس به دلیل کاغذبازی‌های فرسایشی و تنگی معیشت معلمان که بگذریم، اشخاصی بوده‌اند که در سال ۹۶ محل توجه فرهنگیان قرار گرفته و نقل محافل حقیقی و مجازی آنها بوده‌اند.

در دسرهای وزیر سابق

آموزش و پرورش، سال ۹۶ را با زمزمه استیضاح دانش‌آشتیانی، وزیر سابق آموزش و پرورش، آغاز کرد. او ۱۱ آبان ۱۳۹۵ را ۱۵۷ رای، جانشین فانی در وزارت آموزش و پرورش شد. حضور فخرالدین احمدی‌دانش‌آشتیانی در کسوت وزارت آموزش و پرورش در شرایطی انجام شد که وزارتخانه نه‌تنها با مشکلات قبلی دست‌وپنجه نرم می‌کرد، بلکه حواشی تخلف در صندوق ذخیره فرهنگیان نیز بار روانی دیگری را بر فضای آموزشی و پرورشی کشور تحمیل کرده بود. او از معدود کسانی بود که در زمان گرفتن رأی اعتماد، برنامه کوتاه‌مدت و برنامه بلندمدت مشخص و تفکیک‌شده‌ای را به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌کند و در عمر کوتاه وزارتش، در مسیر همان برنامه ارائه‌شده پیش می‌رود. دانش‌آشتیانی با شعار «رهبری معلمان در مدارس»، برای اولین‌بار فارغ از عنوان «فره‌های استانی» یا دیدارهای سرزده از مدارس مختلف کشور، باب تعامل ستادی‌ها با مدیران مدرسه را باز کرد. او بارها اعلام کرد: «سفت و سخت سهام معلمان را نمایندگی خواهد کرد و اجازه نمی‌دهد روی تخلفات مالی سروش گذاشته شود» و در نهایت مقاومت‌هایش برای نتدادن به

مردی برای تمام فصول

در ماه بهمن، وزیر آموزش و پرورش در صفحه شخصی توئیترش از حذف آزمون‌های بی‌ثمر در دوره ابتدایی خبر داد. در نهایت با انتشار خبر حذف آزمون ورودی مدارس سمپاد و نمونه‌دولتی در پایه هفتم و حذف این مدارس در دوره اول متوسطه تا سه سال آینده از سوی وزیر آموزش و پرورش، بحث و جنجال‌های بسیاری میان مخالفان و موافقان این طرح شکل گرفت؛ موافقان حذف آزمون مدارس سمپاد این طرح را شجاعانه‌ترین تصمیم وزیر آموزش و پرورش عنوان کردند. یکی از موافقان اصلی این طرح، رضوان حکیم‌زاده، معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش، است. او معتقد است کسانی می‌توانند هزینه کنند تا فرزندان‌شان در این مارا تن نفس‌گیر برنده شوند که جزء خانواده‌های متمکن هستند. وی معتقد است این مخالف «عدالت آموزشی» است؛ اما مخالفان حذف آزمون مدارس سمپاد با اعلام این موضوع که موافق حذف آزمون و اصلاح نحوه پذیرش دانش‌آموزان در این نوع مدارس هستند، مخالفت خود را با حذف مدارس سمپاد در آینده اعلام کردند. یکی از مخالفان جدی این طرح، فاطمه مهاجرانی، رئیس مرکز ملی پرورش استعداد‌های درخشان است. او به ایشان داده‌اند.

بهبود ارتباط win-win بین اپراتورها و تولیدکنندگان محتوا و سایر ذی‌نفعان

با استفاده از ارائه خدمات CDN، خدمات ابری Cloud، ارائه‌کچت‌های محتوایی سمت کاربر، خدمات پرداخت روی صورت‌حساب، خدمات مکان محور، خدمات پلتفرم توسعه و اجرای خدمات SDP، تبلیغات اپراتور و اتصال برنامه‌ها به سیم‌کارت، سرویس‌هایی را برای تأمین‌کنندگان محتوا فراهم می‌کنند که لزوماً بر بستر اینترنت نبوده و می‌تواند در یک مدل هوشمندانه با تعداد زیادی تأمین‌کننده محتوا مشارکت کنند و در درآمد آنها شریک شوند. مدلی که برای این همکاری پیشنهاد می‌شود، مبتنی بر نگاه پلتفرمی است تا بتواند گستره وسیعی از تأمین‌کنندگان محتوا را پوشش‌دهی کند.

با توجه به فیدبک‌هایی که از بازار گرفته می‌شود، به نظر می‌رسد تأمین‌کنندگان محتوا نیز به دلیل کلیدی نظیر توزیع محتوا، کاهش هزینه‌ها و افزایش درآمد به مشارکت با اپراتورها علاقه‌مند هستند. از طرفی اپراتورهای موبایل چون چابکی لازم در ارائه خدمات محتوایی به تنهایی را ندارند، در مدل همکاری با تأمین‌کنندگان محتوا به اهداف خود بیشتر دست پیدا خواهند کرد.

جذب کرده و زنگ خطری برای ارائه‌دهندگان زیرساخت اینترنت به صدا درآورده است. طبق آخرین بررسی‌ها در حال حاضر رشد درآمد حاصل از خدمات محتوایی توسط تلفن همراه در دنیا از رشد درآمد حاصل از مکالمه‌های تلفنی پیشی گرفته است. آریو به ازای هر کاربر نیز برای خدمات صدا در مقایسه با خدمات محتوایی در حال کاهش است و این تمایز قابل لمس است.

اپراتورهای بزرگ موبایل با مشاهده تغییراتی که در سبب درآمدی‌شان در حال اتفاق است، بیشتر ترجیح داده‌اند استراتژی رقابت را به جای همکاری با تأمین‌کنندگان محتوا انتخاب کرده و خود صاحب تمامی بازار شوند. البته شاید از دید شرکت‌های تأمین‌کننده محتوا موضوع کمی فرق کند و این خود تأمین‌کنندگان محتوا باشند که حاضر به همکاری با اپراتورهای موبایل نبوده‌اند. چراکه برای ارائه خدمات‌شان تنها به بستر اینترنت آنها احتیاج داشتند و حاضر به پرداخت بخشی از درآمد خود به شریک جدیدی نیستند. در مدل‌هایی که برای همکاری بین اپراتورهای موبایل و تأمین‌کنندگان محتوا ارائه شده است، اپراتورها

می‌دهند، بدون آنکه درآمدشان را با شریک دیگری تقسیم کنند. در ایران نیز نمونه باز این موج تلگرام است که با استقبال بی‌نظیر کاربران ایرانی مواجه شده و همین چند صباح گذشته رگولاتوری مجبور به فیلترکردن قابلیت تماس تلفنی آن در کمترین

زمان ممکن شد. تا چند سال گذشته و در آغاز راه، شرکت‌های تأمین‌کننده محتوا عمدتاً روی حوزه چندرسانه‌ای و سرگرمی تمرکز داشتند و اپراتورهای موبایل تنها به تصور بهره‌بردن از این بازارهای جدید خیلی به مقابله فعال با این سرویس‌ها نمی‌اندیشیدند. اما به مرور حوزه‌هایی نظیر مکالمات صوتی و پیام‌رسانی که سبب اصلی درآمدی اپراتورهای موبایل را تشکیل می‌دادند نیز هدف قرار گرفتند. شرکت‌های تأمین‌کننده محتوا با چابکی بالایی که داشتند و ارائه خدمات متنوع، باعث جذابیت هرچه بیشتر برنامه‌های خود شدند و اپراتورهای موبایل را مجبور به اتخاذ استراتژی قدرتمندی در برابر آنها کردند. خدمات محتوایی نظیر بازی، تجارت الکترونیک، خدمات مکان محور، ویدئو و... مشترکین تلفن همراه را روزبه‌روز بیشتر به خود

سیدعلی میرخاندوزی

آموزه اکوسیستم زنجیره ارزش اپراتورهای موبایل با تغییرات عمیقی مواجه شده است. اپراتورهای موبایل دیگر با مشترکینی روبه‌رو نیستند که تنها خدمات سنتی نظیر صوت و پیام را دریافت می‌کردند بلکه انتظار دسترسی به خدمات دیتای پهن‌بند همانند دسترسی روزانه به برق جزء نیازهای حیاتی کاربران شده و این آغازی است برای یک چالش بزرگ. فراهم‌شدن بستر ارائه خدمات دیتای پهن‌بند بی‌سیم علاوه بر اعمال هزینه‌های زیاد به اپراتورهای موبایل دست رقیب قدرتمندی به نام تأمین‌کنندگان محتوا را به سبب درآمدی‌شان باز می‌کند. شرکت‌های تأمین‌کننده محتوا با سواری‌گرفتن رایگان از بستر اینترنت باندپهن ایجادشده درآمدهای خود را به صورت نمایی افزایش می‌دهند و از طرفی درآمدهای سنتی اپراتورهای موبایل را تحت‌الشعاع قرار

یادداشت

«مکتب‌خونه»

آکادمی آنلاین مهارت‌ها

مهدی حبیبی

● «مکتب‌خونه» بزرگ‌ترین رسانه دیجیتال آموزش مجازی در ایران است که در بیش از پنج سال فعالیت خود توانسته خدمتی بزرگ در جهت دسترسی ایرانیان و فارسی‌زبانان سراسر دنیا به آموزش باکیفیت فارسی ارائه دهد. هدف مکتب‌خونه در دسترس قراردادن آموزش با کیفیت بالا برای همه فارسی‌زبانان است. ما اعتقاد داریم که هیچ‌کس نباید به‌خاطر هیچ‌چیز از لذت یادگرفتن محروم شود. نباید سن و سال یا مکان و موقعیت و امکانات مالی، افرادی را از یادگیری و موفقیت بازدارد.

«مکتب‌خونه» از سال ۹۱ فعالیت خودش را از دانشکده برق دانشگاه شریف (جایی که تیم اولیه مکتب‌خونه در آنجا بودند) شروع کرد. باین‌حال به مرور با همراهی داپولتانه عده زیادی از دانشجویان و استادان، این نقطه آغاز به دانشکده‌ها و دانشگاه‌های متعدد دیگری هم تسری پیدا کرد. تیم مکتب‌خونه کار خودش را با شعار «ارائه رایگان فیلم‌های دروس برترین دانشگاه‌های ایران» ادامه داد تا جایی که به بزرگ‌ترین رسانه دیجیتال آموزشی MOOC (Massive Open Online Course) در ایران تبدیل شده است که امکان دسترسی به درس‌های دانشگاه‌های برتر کشور مانند صنعتی شریف، تهران، امیرکبیر، علوم پزشکی تهران و... را به تمام دانشجویان کشور و تمام فارسی‌زبانان در سراسر دنیا به صورت رایگان می‌دهد.

مکتب‌خونه در هر ترم تحصیلی، تعداد مشخصی درس از دانشگاه‌های برتر کشور را با هماهنگی استاد شروع به فیلم‌برداری می‌کند. سپس در طول ترم، جلسات به صورت منظم و به مرور زمان با کمترین فاصله از برگزاری آن کلاس در دانشگاه، روی وب‌سایت قرار می‌گیرد.

همچنین برخی دانشجویان یا استادان که علاقه دارند درس‌های دانشگاهشان روی وب‌سایت مکتب‌خونه قرار بگیرد، از کلاس‌هایشان فیلم‌برداری و فیلم‌ها را برای مکتب‌خونه ارسال می‌کنند تا در صورت داشتن استانداردهای سایت، روی وب‌سایت مکتب‌خونه قرار بگیرد.

مکتب‌خونه در این مدت توانسته مجموعه‌ای بی‌نظیر از بیش از ۳۰۰ درس و هشت‌هزار ویدئوی آموزشی باکیفیت و رایگان در حوزه‌های مختلف ایجاد کند که سالانه یک‌میلیون دانشجو از آن استفاده می‌کنند. در سال ۹۵ بیش از ۶۰۰ تریابت از ویدئوهای آموزشی مکتب‌خونه از سوی دانشجویان اقضا نقاط کشور و جهان دانلود شده است. علاوه‌بر دروس دانشگاهی، مکتب‌خونه به‌تازگی نسل جدیدی از آموزش مجازی را با نام «مکتب‌پلاس» ارائه کرده است.

دوره‌های مکتب‌پلاس، دوره‌های کوتاه‌مدت کاربردی هستند که با همکاری دانشگاه‌های برتر کشور تهیه شده‌اند و به صورت تعاملی ارائه می‌شوند. هدف از این دوره‌ها تربیت نیروی ماهر مورد نیاز برای ورود به بازار کار است. به صورتی که افراد با کسب مهارت مورد نیاز و گذراندن دوره، می‌توانند در شرکت‌ها یا به صورت فردی مشغول به کار شوند و کسب درآمد کنند.

سودوکو سخت ۲۰۶۷

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ساده ۲۰۶۷

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

حل سودوکو سخت

۵	۹	۳	۴	۶	۲	۱	۸	۷
۸	۴	۶	۷	۱	۹	۵	۳	۲
۱	۷	۲	۵	۸	۳	۴	۶	۹
۲	۸	۹	۶	۵	۳	۴	۷	۱
۴	۵	۳	۶	۷	۱	۲	۹	۸
۷	۳	۱	۲	۹	۸	۵	۴	۶
۳	۵	۸	۱	۲	۷	۹	۴	۶
۹	۱	۴	۸	۳	۶	۷	۲	۵
۶	۲	۷	۹	۴	۵	۸	۱	۳

حل سودوکو ۲۰۶۶

۷	۴	۳	۲	۵	۸	۹	۱	۶
۹	۵	۶	۱	۷	۴	۳	۲	۸
۸	۲	۱	۳	۹	۵	۴	۷	۶
۲	۸	۴	۷	۱	۳	۵	۹	۶
۵	۱	۷	۸	۳	۹	۶	۲	۴
۳	۹	۶	۲	۵	۸	۷	۱	۴
۱	۳	۵	۸	۷	۴	۶	۹	۲
۶	۷	۲	۹	۴	۳	۱	۸	۵
۴	۹	۸	۵	۱	۲	۷	۶	۳

جدول ۳۰۷۰

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ش	۱	۸	۲	ب	۱	ز	د	ی	۵	۴	م	۳	ت
۲	ا	ف	۱	۸	ت	ب	ا	ر	۱	س	۵	ت	۳	د
۳	۴	ح	ر	ک	ج	۵	و	۱	۵	۱	۳	۵	۳	ا
۴	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۵	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۶	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۷	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۸	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۹	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۰	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۱	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۲	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۳	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۴	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۵	۴	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱

۹	۷	۴	۶	۱
۶	۵	۸	۳	۲
۴	۹	۶	۱	۳
۱	۶	۳	۲	۵
۲	۹	۶	۱	۳
۵	۱	۷	۲	۸
۸	۳	۲	۵	۱

۵	۲	۸	۶	۳
۱	۳	۷	۳	۸
۴	۳	۷	۶	۴
۴	۵	۹	۱	۷
۱	۵	۸	۹	۶
۳	۲	۷	۶	۸
۳	۱	۴	۱	۴
۶	۸	۳	۲	۴

ناپاکی- شعر ۱۰- پیش‌شماره تلفن- از مقام‌های کلیسایی- رمان معروف محمود دولت‌آبادی ۱۱- فهم و شعور- پایتخت مصر- ماهی کنسروی ۱۲- دزدیدن- از تیم‌های فوتبال اسپانیا- پس از

۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱														
۲														
۳														
۴														
۵														
۶														
۷														
۸														
۹														
۱۰														
۱۱														
۱۲														
۱۳														
۱۴														
۱۵														

جدول ۳۰۷۱ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- سفید آذری- جزیره‌ای در خلیج فارس- چند رئیس ۲- طعام- از هفت‌قلم آرایش قدیم باتوان- دودین ۳- خشک- آسیاب آشپزخانه- پرکار ۴- کله چهار پایان- از ماشین‌آلات کشاورزی- تپیا ۵- ناپسند داشتن- عطر مایه ۶- بستنی یخی- کم‌دین سیرک- کالا ۷- ویتامین انعقاد خون- خودداری‌کردن- لازم ۸- لوکس- آینده- لغت‌نامه عرب ۹- وقت مناسب انجام کاری- رئیس شکارچیان- شب روستایی ۱۰- لیکن- هفدهمین سوره قرآن- کنسوری اروپایی در همسایگی آلمان و چک ۱۱- باردار- شهر باستانی بوشهر ۱۲- افزایش ابعاد جسم بر اثر گرما- میت- سنت و آیین ۱۳- از میوه‌های روغنی- تزئین صحنه نمایش- سخن، گفتار ۱۴- رمق آخر- تأخیر- پیگیری ۱۵- زمانی نوشته رضا امیرخانی- برخوردار- رب‌النوع خورشید در مصر باستان.

عمودی:

۱- واپسین- پسندگی- شهری در لرستان ۲- استحکام- ناگزیر- مادر اختراع است ۳- از ساخته‌های سینمایی الفرد میچاک- همنشینی ۴- سر بی‌مو- پیام‌آوری- فارغ‌البا ۵- مخفف اینک- اتومبیل کرایه داخل شهری- به‌طور امانت ۶- دریغ و افسوس- چیره و غالب- چاشنی غذایی ۷- بیماری- شعله آتش- دکان کوچک ۸- فراوانی- بالاترین درجه دانشگاهی- تکراری ۹- نشر اسکناس از ابداعات این کشور است-